

Kronika

Slavističnega društva Slovenije

[Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/sds.html](http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/sds.html)

Izdaja Slavistično društvo Slovenije
Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana
Izdajatelj je lastnik glasila.

List za člane društva

Ur. Miran Hladnik

Ljubljana, 1. 4. 2005

Letnik 9, št. 52

[Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/kronika52.doc](http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/kronika52.doc)

[Http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/kronika52.pdf](http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/kronika52.pdf)

ISSN 1854-1216 (tisk); ISSN 1854-1224 (el. verzija)

Člani Slavističnega društva prejemajo glasilo Kronika brezplačno. Izdelek se ne prodaja. Naklada tokratne številke Kronike Slavističnega društva Slovenije je 1025 izvodov.

Splošno spletičenje

<http://www.ram-verlag.de/> – 8. številka časopisa *Glottometrics* (2004) prinaša razpravo Emmericha Keliha in **Petra Grzybeka**, Häufigkeiten von Satz­längen: Zum Faktor der Intervallgröße als Einflussvariable (Am Beispiel slowenischer Texte). Ista založba RAM izdaja tudi serijo Empirical Text and Culture Research / Empirische Text- und Kulturforschung; avtorji in teme so pogosto z vzhodnega konca in iz slovanskih dežel.

<http://www.lirez.de/> – literarnoznanstvene recenzije.

<http://vos.ucsb.edu/> – humanistika, znotraj tega literarna teorija (<http://vos.ucsb.edu/browse.asp?id=2718>).

<http://www.computerphilologie.uni-muenchen.de/jg04/luedeling/ddd.html> – članek o diahronem korpusu nemščine.

<http://www.dwb.uni-trier.de/index.html> – slovar bratov Gimm.

http://lists.village.virginia.edu/lists_archive/Humanist/v18/0614.html – David L. Hoover o uporabnosti elektronske analize besedil: pripisovanje avtorstva, besedilna statistika, korpusna analiza.

<http://www.wvp.brown.edu/texts/wwoentry.html> – Women Writers Online (kukanje zastoj, naročilo na servis za plačilo).

<http://ejournals.ebsco.com> – portal elektronskih revij Univerze v Ljubljani.

<http://www.ijs.si/lit/leposl.html-12> – seznam slovenskega leposlovja se je okreplil s povezavami na štiri **Pungartnikove** pesniške zbirke.

http://www.delo.si/index.php?sv_path=43,50&id=1079fd3927dd72de6e826e4e1348e0a904&source=Delo – **Tatjana Rojc**, Kam bomo Slovenci prišli, če ne bomo stopili korak nazaj [ob njenem pregledu slovenske književnosti v italijanščini]

http://www.delo.si/index.php?sv_path=43,49&id=cbd7abcecf12092f2c3b23f70ba0557d04&t=html&p=9 – **Aleksander Skaza**, "Večnaja pamjat" za službo Besedi [o **Jožetu Severju**].

http://www.delo.si/index.php?sv_path=43,49&id=9daefd72e9b4691ca28390e75464a1e704&t=html&p=12 – **Tina Verovnik**, Ravnanje vsevprek razkopane pravopisne njive [ob **Lenarčičevem Popravopisu**].

<http://AmericanNationalCorpus.org> – ameriški nacionalni besedilni korpus.

Lepo vreme v zadnjih tednih je krivo za posnetke na <http://www.ff.uni-lj.si/ucbeniki/mh/galeri38.html>.

[Http://www.delo.si/index.php?sv_path=43,49&id=1449008046244402b3400f3fb72fed9604&t=html&p=9](http://www.delo.si/index.php?sv_path=43,49&id=1449008046244402b3400f3fb72fed9604&t=html&p=9) – Ob razstavi o založniku **Rudolfu Trofeniku** se je razkrilo, da smo ga pozabili vnesti v seznam nekdanjih častnih članov Slavističnega društva. Je že popravljeno (<http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/castni.html>).

[Http://www.delo.si/index.php?sv_path=43,49&id=928f47c00823792be97ff3d0fe01a70504&t=html&p=9](http://www.delo.si/index.php?sv_path=43,49&id=928f47c00823792be97ff3d0fe01a70504&t=html&p=9) – novi oxfordski veliki angleško-slovenski slovar v uredništvu **Simona Kreka**; menda bo dostopen tudi preko interneta.

[Http://www.delo.si/index.php?sv_path=43,49&id=d6f4721a30a56bb74f4ffeab701d779704&t=html&p=3](http://www.delo.si/index.php?sv_path=43,49&id=d6f4721a30a56bb74f4ffeab701d779704&t=html&p=3) – o novih postopkih pri pridobivanju mladih raziskovalcev; država bo bolj podprla tiste na tehniki in v naravoslovju (za branje *Delovih* člankov na spletu se je treba prijaviti na začetni strani www.delo.si).

[Http://www.delo.si/index.php?sv_path=43,49&id=b73cca434cd915f79edec5fa2fc81f2b04&t=html&p=11](http://www.delo.si/index.php?sv_path=43,49&id=b73cca434cd915f79edec5fa2fc81f2b04&t=html&p=11) – Ker je **Florence Gacoin Marks** preveč sramežljiva, da bi opozorila na svoje delo, storimo to mi. Povezava gre na članek o njeni disertaciji pod naslovom *Poti*, ki jih na tuje ubira slovenska literarna beseda, v *Delu*.

[Http://www.computerphilologie.uni-muenchen.de/jg04/rezensionen/rezmeff.html](http://www.computerphilologie.uni-muenchen.de/jg04/rezensionen/rezmeff.html) — nemški članek o elektronskih znanstvenih izdajah iz revije *Computerphilologie*.

[Http://www.computerphilologie.uni-muenchen.de/jg04/hamburg.html](http://www.computerphilologie.uni-muenchen.de/jg04/hamburg.html) — koncept predavanja iz računalniške filologije; iz iste revije.

Odzivi

Dragi Miran! Kljub resnični hvaležnosti za uredniški trud pri *Kroniki SDS* naj Ti sporočim dve pripombi k 51. številki.

1. Precej nenavadno je prerokovati preteklost. To se ti dogaja pri poročanju o preteklih dogodkih, ki so minili pred izidom tekoče številke *Kronike*, če mehanično ponatiskuješ besedila, ki so dogodke napovedovali, preden so se zgodili. Tako npr. na 6. strani 51. številke *Kronike SDS* (izšla je 7. marca 2005) beremo: "V četrtek 21. februarja ob 19.00 bodo v skednju Škrabčeve domačije v Hrovači /.../" Na 16. strani pa nas *Kronika 51* vabi "na tradicionalno *Joto*, ki bo tokrat v četrtek, 24. februarja 2005". Ipd. Taki primeri so lahko problematični tudi z resničnostnega stališča, saj bralec ostaja brez zagotovila, da se je napovedani dogodek potem sploh zgodil.

2. Ne samo nenavadno, temveč že hudo sporno pa je tisto, kar beremo na 18. strani Kronike SDS 51: "This invitation is directed at academics from various disciplines /..." Ali smo pri odločanju med slovenščino in angleščino res že tako "pragmatični"? — **Janez Dular** (janez.dular@gov.si), 10. marca. 2005

Dragi Janez, [...] za anahronizme, ki jih omenjaš, so mi že rekli, pa sem se tolašil s prožnostjo bralcev. Na začetku sem hotel imeti svojo rubriko Zaznala sporočila, vendar sem idejo opustil. Tu se zanimivo kažejo razlike med elektronskim in papirnatim medijem in povrh še znotraj elektronskih žanrov. Najbrž je bila za uredniško šlamparijo tudi potuhnjena pedagoška želja, da bi čim več slavistov pripravil do tega, da presedlajo za zaslon, potem ko bodo na papirju došli, da bi bila informacija veliko bolj koristna, če bi jo pravi čas prebrali v diskusijskem forumu. Sprva sem čas sporočil sinhroniziral in verjetno se bom moral v to smer truditi tudi v bodoče, samo da ne bo nesporazumov in slabe volje. Ali pa dam rubriki naslov Dogodki in spe in dogodki pase :) — Sročila v angleščini slovenim zlasti takrat, ko jih je treba obenem močno skrajšati, v zadregi pa sem, ko bi moral prevajati odzive neformalnih komentarjev v angleščini. (Mimogrede: bi moral prevesti tudi češki članek, ki je bil nekoč citiran v Slovlitu in Kroniki?) In kaj naj napravim, ko iz blogov in iz študentskih forumov vdre v diskusijo internetni sleng? Če bom vse lepo počedil, bom sicer opravil zaslužno delo za pravice slovenščine, ne bom pa pripomogel k njeni elektronski emancipaciji in k spontanosti odzivanja, kar je bistvena lastnost elektronskega dopisovanja. Ta medij sovraži vsakršen nadzor in slabo vest imam že zato, ker si po starem jemljem uredniško pravico, da včasih česa tudi ne objavim. — Hvala za pripombe in kritiko. Malo se me bo že prijela (za začetek sem npr. v tole pismo potaknil velike začetnice), malo pa bom balansirал še naprej po svojem občutku, saj ne bi rad delal sile ne jezikovnem izročilu ne [glej, upoštevam tvoj namig:] novoreku, še najmanj pa bi si želel, da se vse te naše raznolike slovenščine spopadejo med seboj, ko pa je za vse dovolj prostora. Glede angleščine pa: tvoja intervencija bo gotovo vzgojno delovala na pošiljatelje angleških okrožnic in jih naslednjič prejmem lepo prevedene. Vidiš, kako se svet vrača v tečaje.

— Original Message —

From: <Janez.Dular@gov.si>

To: "Dr. Miran Hladnik" <miran.hladnik@guest.arnes.si>

Sent: 10. marec 2005 18:30

Subject: Kronika SDS 51

(*See attached file: Kronika SDS 51.eml*) [Tale angleški pripis ni moje maslo, je bil že v tvojem pismu; ja, lahko bi ga pa zbrisal. Ampak potem bi moral poseči tudi v predhodnih pet vrstic. In tako naprej.] — **miran**, 12. marca 2005

Spustovani, dovolite mi naslednjo pripombo k izjavi: K objavi razpisa v angleškem jeziku na 18. strani Kronike SDS 51: "This invitation is directed at academics from

various disciplines /.../" V imenu nasega mednarodnega pripravljalnega odbora konference MultiMeDialectTrans 2005, ki bo potekala v času od 25. do 27. avgusta 2005 na Finskem, se zahvaljujem urednistvu Kronike za objavo nasega vabila. Razpis konference je uradno trojezicen. Na spletu je na vec mestih objavljen v finskem, angleskem in nemskem jeziku. Na vecjezicni konferenci bodo predavatelji spregovorili tudi v slovenscini, italijanscini, madzarscini in morda se v kakem drugem evropskem jeziku. Slovenscina bo prisotna v vec predavanjih, med drugim tudi enem izmed plenarnih predavanj. Nase prvo vabilo na konferenco MultiMeDialectTrans 2005 smo slovitovcem poslali v skrajnsani obliki tudi v slovenskem jeziku. Tokrat pa mi tehnicnih razlogov in zaradi sluzbene odsotnosti na lastni univerzi [Sokrates-Erasmus gostovanje na Oddelku za slovanske jezike in knjizevnosti Univerze v Mariboru] ni bilo mogoce napisati nekaj vec vrstic v slovenskem jeziku. Popolnoma se strinjam z Vami, da je treba skrbeti za enakopravno rabo slovenscine na vseh prizoriscih. Kot slavistka celovske univerze in predstavnica slovenske narodne skupnosti na Koroskem si prizadevam, da je slovenscina prisotna tudi na mednarodnih prizoriscih. — **Herta Maurer-Lausegger** (Herta.Lausegger@uni-klu.ac.at), 12. marca 2005

Še nekaj odzivov na vsebino nekaterih prispevkov iz 51. številke (pri tem ne gre za urednikovo odgovornost):

a) Pred časom sem bil opozorjen, da na napovedani znanstveni konferenci "Poti do medkulturne sporazumevalne zmožnosti" (Koper, 16.–18. junij 2005) ne bo mogoče uporabljati slovenščine. Pisal sem organizatorjem in protestiral ter prejel v odgovor zagotovilo rektorice Univerze na Primorskem, da bosta vsekakor upoštevani tudi slovenščina in italijanščina oziroma da bo poskrbljeno za prevajanje, vendar v Kroniki SDS 51 (str. 11) o tej prireditvi spet beremo suho napoved (ki je hkrati vabilo k predavateljski udeležbi): "Predavanja bodo v angleščini in francoščini." Vprašujem se, ali bo za uresničevanje 25. člena Zakona o javni rabi slovenščine res treba angažirati inšpekcijsko službo, da ukrepa po določbah 32. člena istega zakona?

b) Iz napovedi Primorskih slovenističnih dnevov izvemo, da "zaradi finančnih zadreg letošnji PSD ne bodo vsebovali jezikoslovnih tem". Vprašanjem jezika ob meji bo sicer posvečena razprava "O pravicah materinščine" po slavnostnem uvodnem delu, vendar mislim, da "to ni tisto" oziroma da si organizatorji ne bi smeli privoščiti tako enostranske zasnove srečanja. Navsezadnje bi bilo treba v zvezi z delom Karla Štreklja Avgusta Žigona, Antona Ocvirka, Janeza Dolenca in drugih primorskih literarnih raziskovalcev povedati marsikaj tudi z jezikoslovnega stališča. Kakšne finančne zadrege so to, če se najde denar za 15 (petnajst) literarnovednih prispevkov in za nobenega jezikoslovnega? Je to prisposoda startnega položaja novogoriške slovenistike? — **Janez Dular** (janez.dular@gov.si), 10. marca 2005

Sklenil sem, da se poboljšam in ne jezim Janeza Dularja z objavo pisma z naslovom Spelling of "euro" in Slovenian EU regulations, ki je 15. marca 2005 prispelo iz daljne Finske in je, žalibog, spet kar v angleščini, ampak se raje potrudim z njegovim slovenskim povzetkom. Pisec Aino Piehl (apiehl@kotus.fi), senior researcher, Kotimaisten kielten tutkimuskeskus (Research Institute for the Languages of Finland, www.kotus.fi), ki smo ga v Slovlitu in v Kroniki že brali, navaja z evropskega pravnega portala (<http://europa.eu.int/eur-lex/lex/sl/index.htm>) serijo slovenskih prevodov, ki uveljavljajo pisavo eur (tudi v primerih, ki jih prej nismo imeli v zavesti: euroobmočje, Eurosistem – op. mh), in sprašuje: "Could You tell me, how these examples of EU regulations in Slovenian strike You? Does "euro" seem very strange or just somewhat strange but acceptable? Does "EUR" feel more acceptable than "euro"?" Primeri:

Člen 25 1. Zbirni podatki iz člena 12(1)(a) Uredbe (ES) št. 638/2004 so opredeljeni kot skupna vrednost blagovne menjave z drugimi državami članicami za posamezen tok blaga. Države članice, ki spadajo v euroobmočje, posredujejo podatke o blagovni menjavi z državami izven območja eura, razčlenjene po blagovnih sektorjih Standardne mednarodne trgovinske klasifikacije, 3. revizija.

V členu 13(4) se drugi pododstavek nadomesti z naslednjim besedilom: "Ponudbe so veljavne le, če jih spremlja dokazilo, da je ponudnik položil varščino v višini 5 eurov na tono."

2004/916/ES: Smernica Evropske centralne banke z dne 16. decembra 2004 o spremembah Smernice ECB/2004/13 o opravljanju storitev na področju upravljanja rezerv v eurih preko Eurosistema za centralne banke v državah zunaj Evropske unije, za države zunaj Evropske unije in za mednarodne organizacije (ECB/2004/20) — *miran*, 15. marca 2005

Finski kolega je upravičeno začuden nad zapisi tipa "euroobmočje, Eurosistem" ipd. v slovenskih različicah predpisov Evropske zveze, tisti, ki smo oktobra spremljali bruseljsko javno posilstvo nad slovenščino kot enim izmed uradnih jezikov Evropske zveze, pa nismo presenečeni. Takrat sta slovenska vlada in parlament izjavila, da zapis imena skupne evropske valute samo s črko u "na bankovcih in kovancih ni sporen", in potrdila "sprejemljiv kompromis", po katerem smemo (!) Slovenci po slovenskih pravopisnih pravilih (torej s črko v) še naprej zapisovati to besedo v svojih publicističnih ipd. besedilih za domačo rabo, medtem ko mora biti v slovenskih različicah pravnih predpisov Evropske zveze (evropska ustava, direktive, uredbe in odloki Evropske komisije ipd.) uporabljen zapis s črko u. Strokovno utemeljeni ugovori Slavističnega društva in številnih posameznikov niso pomagali (klavrna politična zgodba je lepo opisana v uvodniku Petra Kolška v Sodobnosti 11/2004), primeri iz navadenega (25.) člena bruseljskega dokumenta pa kažejo, da se "sprejemljivi kompromis" že uveljavlja in da je maligen (širitev vsiljenega načina zapisovanja z imena valute na njegove tvorjenke). Naslednji korak v tej smeri bodo najbrž naredili slovenski trgovci ("Od nas samih bo

odvisno!"), ko se bomo začeli poslavljati od sitov in bo pri nas začel veljati predpis o dvojnem označevanju cen. Zapis s simbolom EUR se zdi za zdaj pogojno sprejemljiv (kakor npr. zapis s simbolom CHF za švicarski frank ali Cu za baker), vendar bo njegova množična raba po izložbah, na prodajnih izdelkih in blagajniških računih dolgoročno težko ostala brez vpliva na zapis imena valute tudi v standardno razvitih slovenskih besedilih, posebno ker jo bo podpiral "nesporni" zapis samo s črko u na kovancih in bankovcih. Moj odgovor na vprašanje finskega kolega o zapisu "euro" v slovenskih besedilih se kljub taki perspektivi glasi: "Very strange!" — **Janez Dular** (janez.dular@gov.si), 16. marca 2005

>Kotimaisten kielten tutkimuskeskus Forskningscentralen för de inhemska spraken
>Research Institute for the Languages of Finland

Najprej – oprostite – visji raziskovalec Aino Piehl iz finskega Centra za raziskavo domačih jezikov je gospa – torej kolegica ne kolega. — Cudi me, da Centru sicer ni uspelo pametno in logično prevesti svojega uradnega naziva v angleščino, kajti tako finsko kot švedsko (drugi uradni jezik na Finskem) ime instituta govori o "domacih" jezikih (kotimainen, inhemsk) na Finskem in o organizaciji kot o Centru in ne Institutu, naenkrat pa ta Center zanimajo jezikovni "problemi" v Sloveniji !! Glede slovenskega Euro-ja pa le toliko, da je ime valute Euro izhaja iz Evropske Unije in ne iz EUropske zveze – zato so vse diskusije okoli slovenskega poimenovanja skupne evropske valute v tej smeri popolnoma brezpredmetne. LP iz Finske — **Milan Smolej** (nmsscand@hotmail.com), 25. marca 2005

Spoštovani jezikoslovci, ker so naši vrhovščeki tako... kšajt, da vse sprejmejo – ponižne dušice in hlapčiči! – kar na evropskem vrhu ukažejo in zapovejo, bi rada vedela, kako bomo pisali in sklanjali evropsko valuto v množini. Brala sem v literarni prilogi turinskega časopisa La Stampa, da euro (z nespremenjeno končnico o) velja tako za ednino kot za množino, navadni Italijani ga sicer lomijo in enemu pravijo euro, ko jih je več – pa po stari navadi kot za franke, šterlinge in dolarje – euri, kar pa je napačno. In jih na to pogreško tudi opozarjajo. Kaj pa mi, kako se bomo mi odrezali, ko bomo imeli v žepu recimo dva euro...ta? In še več? Ali bo le glava po eu...ropsko, konec pa po starem: evro-evri? — **Jolka Milič** (jolka.milic@siol.net), 21. marca 2005

Z vindisarji je sploh kriz, vendar njihovega eurorepkanja ne gre jemati pretirano resno. Obliko evro uporabljajo tako južni kakor vzhodni Slovani, kar zneso 58 % površine Evrope. Tega se je zavedal že France Preseren pri pisanju Certomirovega govora. Zato pustimo casu cas! Vse dobre reci pa so tri: ali je skratka narobe, če k predlogu tocajskega ali vinskega mojstra navrzem se enobesedno obliko nadtočaj? — **Vlado Nartnik** (Vlado@zrc-sazu.si), 21. marca 2005

Na zacetku je Accademia dei Lincei sicer svetovala uporabo ednine in množine. To je ustvarilo zmedo. — **Tatjana Rojc** (tatluc@aliceposta.it), 21. marca 2005

Nekemu geografu, se opravičujem zaradi luknjavega spomina, ste nekateri prav pred kratkim grdo podkurili zaradi cunamija. Tsunami ali cunami, ni pomembno. Mi še vedno uporabljamo subjekt in objekt, subjektivno in objektivno ter nam je, priznam, čisto vseeno, ali napišemo Aristotel ali Aristoteles. Zato sem si trdno obljubila, da se ne bom predrzno vtikovala v nemojo stroko in ne bom nič napisala na temo vse bolj razširjenega in motečega načela 'piši kao što govoriš'. Bila je težka odločitev, ker me mrzlo strese ob Filadelfiji, Misisipiju in podobnih čudnih imenih, saj spomin žalostno odtava v študentske čase, ko smo brali strokovno literaturo v srbsčini in se, bruci, mučili z Viljemi Džemsi, Persi in Ničejci. Obenem se začuden sprašujem, če Filadelfija in Misisipi, zakaj ne tudi Vošington in Njujork. A kot rečeno, obljubila sem si, da se ne bom vtikovala, ampak se po svoji vesti trudila pisati imena originalno, razen seveda starinskih Dunaja, Trsta, Benetk ipd. Vendar ne morem več, res ne morem več držati jezika, pa še gospa Jolka Milič je vselej inspirativna.

1. Od hude muke se mi je pred dnevi kar zavrtelo, ko je kuhar na tv pripravljaj čokoladni mus. Brez komentarja.
2. Nekoč je bilo težko prenesti rok in pank, ampak se sprijazniš, kajne. Z jazzom je to nemogoče. Še posebno, če se v istem napovedniku izmenjujeta jazz in džez. Ne, to gre absolutno čez vse meje sprejemljivega. To je bila zadnja kaplja v prepoln kozarec 'piši kao što govoriš', zaradi katere sem pojedla svojo besedo.

No, ne bom nizala primerov, jih je preveč. Ta čudna slovenjenja so po mojem skromnem nestrokovnem mnenju zgolj izraz slovenske lenobnosti duha. Zakaj si raje ne izmišljujemo nove besede? Zakaj ne bi razpisali državnih nagrad za nove besede? Moji dijaki ji kujejo po tekočem traku, če jih le spodbudim. Ali ne bi bile nove besede boljše, kot te grde spake, ki žaliyo uho in oko in um. Kot džez ali Džems ali mus ali Filadelfija. Lepo prosim, ne zapovedujete, da jih moramo tako pisati. Pa brez zamere, nisem strokovnjak. — **Alenka Hladnik**, prof. filozofije (alenka.hladnik@guest.arnes.si), 15. marca 2005

Sommelier (nadaljevanje)

c) In še rešitev iz zagate, v katero je gospo Jolko Milič (Kronika SDS 51, str. 20) spravil neki lektor, ker je iz francoščine prevzetemu samostalniku sommelier pri sklanjanju tudi v pisavi podaljševal osnovo z -j- (torej sommelierja, premierja ipd.): gospejino ugovarjanje taki rabi je upravičeno, oporo pa si lahko poišče v Slovenskem pravopisu (v Pravilih § 784 in 967, v slovarskem delu pa na str. 1457). Sprejemljiva rešitev bi se lahko našla tudi za njena dodatna vprašanja ob tej besedi: "Nekje avtor priročnika pove tudi, zakaj so se v različnih državah in tudi pri nas odločili za ohranitev izraza sommelier: Domače izraze za celovito in

vsestransko vsebino, ki jo označujemo s tem pojmom, iščejo mnogi strokovnjaki, ki pa doslej niso bili preveč uspešni. Zato tudi v slovenščini uporabljamo tujko, vsaj dokler ne bomo našli primernega drugega izraza. Je res, da je niste našli? Jo sploh nameravate iskati?" — Ni pričakovati, da bi slovenski enologi in podobni strokovnjaki hoteli gospe Miličevi neposredno odgovoriti, čeprav slovenski izraz za omenjeni pojem seveda obstaja – to je beseda točaj (za žensko točajka). V pomenu navadne strežne osebe ga je skoraj popolnoma izpodrinil natarak (natararica), zato pa je toliko bolj prost s svojim drugim pomenom, v SSKJ predstavljenim takole: "visok uslužbenec, navadno na vladarskem dvoru, odgovoren za strežbo s pijačo" stregli so pod nadzorstvom stolnika in točaja "naslov za plemiča" bil je imenovan za dvornega točaja. Naj dodam še sodobno ponazoritev iz Slovenskega pravopisa: točaj v belem sukniču. Seveda že slišim celo vrsto pomislekov, pisec omenjenega priročnika, profesorji na gostinskih šolah in tisti Slovenci, ki so si že (v tujini?) pridobili francosko zveneči poklicni naslov, pa se bodo najbrž namrdnili (kakor so se v času grape fruita nekateri namrdovali ob predlogu za grenivko) in se šli svoje imenitno sommelierstvo. No, tudi s tem bodo vsaj posredno odgovorili na vprašanje gospe Miličeve: Je res, da je niste našli? Jo sploh nameravate iskati? — **Janez Dular** (janez.dular@gov.si), 10. marca 2005

Glede na to, da je francoska beseda prvotno označevala gonjača tovarne živine, se mi niti ne zdi posebno čudno, da se vsi svetovni točaji raje skrivajo za imenitno zvenečim "sommelier" ...: — [**Vesna Velkovrh Bukilica**] (vesna.velkovrh-bukilica@guest.arnes.si), 12. marca 2005

Spoštovani Miran, Janez Dular me je s točajem prehitel. Z gospo Jolko sva imeli – poznavala se že dolgo – lepo razpravo sami, priskočila sem ji na pomoč in predlagala rešitev, ki jo je zaenkrat sprejela. Prav lepa debata je bila. Točaj v smislu, kakor ga je zapisal Dular, mi je prišel nazadnje na misel in ji ga še nisem napisala. Beseda se je očitno izgubila iz pragmatičnih razlogov, somelje (sommelier ...) do slovenskega izraza vinski (velemojster) vsebuje v svoji pomenski "hiši" ves sistem, ki ga mora tak mojster obvladati pri svojem delu in poslanstvu. Uveljavitev točaja bi bila mogoča preko utrditve prvega pojma. Kajti ne gre za natararja, kakor ga poznamo pri nas, ampak za poklic, ki je mnogo več od tega. Pri sugeriranju poslovenjenih besed za civilizacijske tujke kaže upoštevati zapovrstje prevzemanja, čeprav ni nikoli stoodstotno. A s tem zapovrstjem je nekaj podobnega kot s saditvijo rastlin: pretiravanje marsikdaj prepreči, da bi se rastlina prijela. Pa lep pozdrav. — **Breda Pogorelec** (breda.pogorelec@guest.arnes.si), 12. marca 2005

Mi boste oprostili, ce se se jaz vtaknem v debato o "sommelierju-someljeju"? Beseda "točaj" bi vsekakor ustrezala, bojim se samo, je malo "nezrela", ker malo pove o delu tega v Franciji zelo spostovanega strokovnjaka. "Sommelier" dela navadno v znani restavraciji ali velikem hotelu ali kakšni drugi ustanovi (ima ga npr. tudi Senat, Državni zbor, Elizejska palaca). S cim se ukvarja? Povezan je s pridelovalci in prekupevalci vin, z njimi se pogovarja o kvaliteti, letinah,

moznostih izboljšanja vin, itd; za svojo restavracijo izbira in kupuje vina; in predvsem, v svoji kleti "vzgaja" vina in jih v končni fazi prinese na dan, torej jih priporoči strankam restavracije, in sicer v zvezi z jedilnikom. Znan kuhar (v Franciji gre za prave zvezdnike) ima navadno "svojega" "someljeja". In se o izvoru besede: "sommelier" prihaja od izraza "bête de somme", torej "vprezna živina". Najprej se je namrec tako imenoval clovek, katerega naloga je bila, da mesto ali grad oskrbuje s hrano in pijaco. Pa na zdravje! — *Antonija Bernard* (ToniaBER@aol.com), 12. marca 2005

Prebrala opombo pod c) spoštovanega jezikoslovca Janeza Dularja, nato pismo Brede Pogorelec, še prej – po navadni pošti – mnenje prof. Janeza Gradišnika, dr. Zoltana Jana in prof. Janka Modra. Pa še koga. Ponovno odkrila, da smo Slovenci skrajni individualisti in zaradi tega se s težavo dogovarjamo in sporazumevamo. Vsak navija za svoj prav in ne popusti niti za las. Ker smo pač taki in nam ni pomoči, bi morali dovoliti vse oblike, čas pa naj odvečne oblike odpihne ali pomete in naj ostane, brez žolčnih polemik, kar bo pač ostalo. Boljšega nasveta nimam pri roki. Ker drugače bomo imeli skoraj nerabne Pravopise, popravljene od Po Pravopisov, popravljene od Po Po Pravopisov itn v nedogled, z rezultatom, da jo bo vsak biksal po svoje, vsivprek pa imel še več jezikovnih težav. Zato bi kazalo, kar na začetku prižgati zeleno luč in pustiti slavce invrabce in kose in srake, da pač žgolijo, čivkajo, se repenčijo in prepevajo po svoje. A povrnimo se k poslovenjenemu sommelier(j)u.

Točaj – točajka zelo lepo zvenita, a naj se še tako trudim, v glavi se mi naslikata čisto navaden natak in običajna natakariča, ki sta lahko še tako prizadevna in pridna, vendar sta 1000 milj daleč od vinskih okuševalcev, svetovalcev, kletarjev, ekonomov itd, alias vinskih mojstrov. Zategadelj sem svojemu priročniškemu naročniku sporočila tole: Jaz vam še vedno svetujem someljeja/someljejko. Iz tega preprostega razloga:

Če po Sloveniji, z žegnom zadnjega pravopisa, nekaznovano lahko krožijo krupjeji, pa naj se jim pridružijo še someljeji, saj se radi med sabo žlahtajo, in od časa do časa, da se malce razvedrijo od napornega in odgovornega dela, naj jo mahnejo v gledališče in med enim dejanjem in drugim, naj stopijo še v foaje na kakšno pijačo. A naj se izogibajo Kopra, ker tam je nevarnost, da jim ne postreže niti natak, kaj še točaj, marveč čisto navaden kelnar ali kelnar'ca. V Istri namreč niti Primorske novice (sloviti primorski časopis, ki izhaja že vsak dan, razen ob nedeljah in praznikih), kaj še navadni (beri nevedni) ljudje, ne vejo, kako se po slovensko imenuje strežno osebje, oni jim kar vztrajno rekajo kelnar in kelnar'ca, pa mirna bosna. In kelnarje in kelnar'ce vsako leto z vsem potrebnim pompom nagrajujejo. Če jim boste prosvetliljsko omenili, da se kelnarju/kelnar'ci po naše reče natak(ica) ali točaj(ka), bodo padli na rit od presenečenja. Malo za šalo in malo zares. Pa brez zamere in v premislek. In lep slovenski pravopisni pozdrav: čav, čav.

Post scriptum: Gospod Dular et co, ali ni že skrajni čas, da pozdrav zdravo spravimo iz karantene? Saj je že davno prebolel ošpice in ni več nevaren za okolico. — **Jolka Milič** (jolka.milic@siol.net), 13. marca 2005

Gospa Jolka Milič se je prvotno ustavila ob trditvi, da domače izraze za celovito in vsestransko vsebino, ki jo v francoščini zajema pojem "sommelier", iščejo mnogi strokovnjaki, vendar doslej niso bili preveč uspešni. Nejeverno se je vprašala: "Je res, da je niste našli? Jo sploh nameravate iskati?" Sporočil sem ji, da jo že imamo. Z mojim predlogom ni zadovoljna, čeprav ji točaj – točajka "lepo zvenita". Prostora za pomisleke je vedno dovolj (in sem jih pričakoval), ampak če je francoskemu duhu uspelo metonimično premostiti pomensko razdaljo od gonjača vprežne živine do vinskega velemojstra v imenitnih lokalih, bi menda tudi slovenska domišljija zmogla priti do istega cilja z dosti krajšim korakom, tj. od (po SSKJ) "visokega uslužbenca, navadno na vladarskem dvoru, odgovornega za strežbo s pijačo". Točaj-ka se nam kar ponuja, zato nismo več upravičeni postavljati vprašanja: "Je res, da je niste našli?" Vsiliti pa je seveda ni mogoče nikomur. — **Janez Dular** (janez.dular@gov.si), 15. marca 2005

Kar zadeva besedo točaj kot možni prevod francoskega izraza sommelier, velja opozoriti se na zvezo veliki točaj (francosko: le grand echanson, le chef des echansons) v zgodbi o egiptovskem Jozefu (1 Mz 40-41). Tezava, ki ostane, pa je slej ko prej v tem, ali je faraonov dvor dovolj imeniten za primerjavo s sodobnimi lokali na Francoskem. Saj sta ze v Koranu (12, 36) veliki točaj in veliki pek postala zgolj dva mladenica, in to v dvojini, ki jo poznata tako slovenscina kakor arabščina. — **Vlado Nartnik** (Vlado@zrc-sazu.si), 15. marca 2005

Ker me tovrstni izrazi (tudi iz poklicnih razlogov zelo zanimajo, si ne morem kaj, da ne bi pristavila svojega mnenja. "Veliki točaj" se mi zdi imenitna rešitev. (Pravzaprav preimenitna za "plebejska" gostišča – čeprav ne dvomim, da bi se marsikateri gostilničar prav rad primerjal s kakim Ramzesom.) Bojim pa se, da sodobna slovenska kultura – v širšem pomenu tega izraza – za kaj takega ne bi imela posluha. (Kak "veletočaj" pa bi sploh povzročil izbruhe smeha ..:) Morda pa se – upam! – motim. Splača se vztrajati in ga ponuditi v premislek. — **V[esna Velkovrh Bukilica]** (vesna.velkovrh-bukilica@guest.arnes.si), 15. marca 2005

Debato o točajih v Slovlitu zaključujeta še dva predloga: točajski mojster (**Zoltan Jan**) in vinski mojster (**Vesna Velkovrh Bukilica**).

Vabila, razpisi, pozivi, prireditve, dogodki (pozor, nekateri so že mimo!)

Na SAZU je bil februarja simpozij o **Bratku Kreftu**, ki je bil tudi častni član Slavističnega društva. O njegovi vsebini žal nimamo nobenih poročil. Naj tale notica prenese milo prošnjo, da bi ob prihodnjih dogodkih na seznam malega števila ljudi, ki jih obveščajo, uvrstili tudi Slavistično društvo Slovenije.

Simpozij o **Janezu Trdini** (Mengeš, 29. 5. 1830 – Novo Mesto, 14. 7. 1905). Vabimo vas na znanstveni simpozij o delu narodopisca, pisatelja, zgodovinarja in narodnega buditelja Slovencev in Hrvatov Janeza Trdine. Letos je 175 let od njegovega rojstva in 100 let od njegove smrti. Simpozij organizirata Muzej Mengeš in Oddelek za slovenistiko ljubljanske Filozofske fakultete. Simpozij bo predvidoma 27. in/ali 28. oktobra 2005 na gradu Jablje v Trzinu pri Ljubljani. Teme simpozija niso omejene, lahko pa izbirate med spodnjimi: rodoljubje pri Trdini, svobodoljubje pri Trdini, slovenstvo in slovanstvo pri Trdini, "hrepenenje po prosveti" pri Trdini, praznoverje vs. prava vera pri Trdini, Trdina kot učenec in učitelj, Trdina v očeh Hrvatov, Trdinov spor s hrvaškimi šolskimi oblastmi, Trdinova hrvaško pisana proza in njegova proza o Hrvatih (Bachovi huzari, Orisi in portreti/Obrazi in značaji ...), Trdinov odnos do žensk oz. Trdinovi ženski liki, Trdinov potopis (Sprehod v Belo krajino), Trdinove verske bajke, žanri Trdinove kratke proze, Obrazi in značaji kot literarna forma, med bajkami in povestmi/ pripovedni postopek v bajkah in povestih, značilnosti Trdinove spominke proze, reakcije na objavo Bajk in povesti, reakcije na objavo Hrvaških spominov, Trdina-Prešeren-Koseski, Trdina v Costovih nemških spominih, Trdina kot kritik Costove knjige *Der schnelle Slovene*, Trdina in Cervantes, Trdina in Rusija oz. ruski pisatelji, Trdina v očeh romanopiske (roman Ilke Vašte *Izobčenec*), Trdinov jezik oz. jezikovne posebnosti (dialektalne, arhaične ...), Trdinove pesmi, ali je kaj Trdinove neobjavljene korespondence?, bibliografija del o Trdini.

Svoj politični credo in odnos do ljudske kulture je Trdina izrazil na zadnjih straneh avtobiografskih pisem z naslovom *Moje življenje*, ki jih je pošiljal v Ljubljanski zvon zadnje mesece svojega življenja: "Navdušenje za politični in vsak drug napredek, za demokratska načela, za humanizem, sosebno pa za slovenstvo in slovanstvo, mi gori v prsih z isto silo kakor pred petdesetimi leti". "Trudil sem se, da stare narodne nazore pomnožim in obogatim z idejami napredujočega časa: z rodoljubjem, svobodoljubjem, slovenstvom, slovanstvom, s hrepenenjem po prosveti in vseh drugih zakladih, ki pospešujejo človeško blaginjo. Obenem pa sem se odločil udrihati po praznoverju, ki se je obesilo na pravo vero ..."

Prijave pošljite čimprej na aleksander.bjelcevic@guest.arnes.si. Referati naj bodo dolgi do 12 tipkanih strani. Referati bodo objavljeni v zborniku. Zbornik naj bi izšel do začetka simpozija, zato morajo biti referati napisani do konca avgusta 2005. Po prejemu vseh prijav predvidevamo kratek sestanek vseh sodelujočih.

Simpozij je le eden od projektov, ki ga pripravlja Muzej Mengeš. Ostali so: Odprtje Trdinove spominske sobe (stalni razstavní prostor, čítalnica, muzejska trgovina), 130 m², v upravni zgradbi tovarne Melodija Mengeš (v Trdinovi rojstni hiši) in Trdinove bukvarne (antikavariat). Ilustrirana izdaja Trdinove legende o nastanku in imenovanju Mengša, ilustrirana izdaja legende o propadu Mengeškega gradu, izbor Trdinovih legend (stvarjenje sveta, stvarjenje človeka ...). Izdelava spletne strani o Janezu Trdini; izid spominske poštné znamke in spominskega kovanca.

Organizacijski odbor: diplomirani arheolog **Janez Škrlep**, Muzej Mengeš, Trdinov trg 10, 1234 Mengeš, info@muzej-menges.si; **Aleksander Bjelčevič**, **Gregor Kocijan**, **Miran Hladnik**. — *Aleš Bjelčevič*, 22. marca 2005

V sredo 2. marca 2005 se je ob 17. uri v Vidmu, v kavarni Contarena (trg Libertá, 2), odvijala predstavitev dveh knjig **Fedore Ferluga-Petronio**, redne profesorice hrvaške in srbske književnosti na videmski univerzi, in sicer monografije *Il mondo cosmico di Mikola Šop* (Kozmični svet Nikole Šopa), Forum, Udine 2000, in zbornika *La poesia di Nikola Šop (1904–1982) tra filosofia e cosmologia* (Pesništvo Nikole Šopa / 1904–1982 / med filozofijo in kozmologijo), Marsilio Editori, Venezia 2004. Predstavitev so organizirali videmska univerza, videmska mestna knjižnica V. Joppi in videmski Club Unesco v okviru iztekajoče se stote obletnice rojstva velikega hrvaškega metafizičnega pesnika. Srečanja so se udeležili rektor videmske univerza prof. dr. Furio Honsell, direktor mestne knjižnice dr. Romano Vecchiet, furlanski pesnik Pierluigi Cappello, dobitnik prestižne pesniške nagrade Eugenio Montale za l. 2004, mlada raziskovalka na katedri za hrvaško in srbsko književnost dr. Rosalba Asino in avtorica monografije, oz. urednica zbornika Fedora Ferluga-Petronio. V nabito polni dvorani je občinstvo tako lahko prisluhnilo recitaciji Šopovih pesmi v italijanskem prevodu, prikazu monografije, ki obsega analizo celotnega Šopovega opusa, in zbornika, v katerem je skupina hrvaških, italijanskih in slovenskih Šopovih raziskovalcev pretresla njegovo pesništvo iz različnih zornih kotov: literarnozgodovinskega, filozofskega, teološkega, kozmološkega in muzikološkega. Srečanje so popestrili glasbeni odlomki iz Šopovih radiodram in iz ciklusa Sanjači (Sanjavci), ki ga je uglasbil hrvaški skladatelj in direktor HNK Mladen Tarbuk. Ob koncu srečanja, ki mu je občinstvo sledilo z veliko pozornostjo, je rektor prof. dr. Furio Honsell izrazil željo, da bi se Šopova poezija čimprej pojavila v italijanskem prevodu v nakladi kake večje, prestižne italijanske založbe. — *Fedora Ferluga-Petronio* (fedora.ferluga@uniud.it), 4. marca 2003

Hrvatsko filološko društvo v Reki organizira mednarodni znanstveni simpozij na naslednje teme: slovanski jeziki in književnosti, medslovanski jezikovni kontakti in vplivi, medslovanski literarni stiki in vplivi, slovanski miti in legende v književnosti in v teoriji. Simpozij bo 22.–25. 6. 2005. Prijave do 1. 5. 2005 na naslov milannosic@hotmail.com. — *Milan Nosić*, 7. marca 2005

Revija *Poligrafi* vabi k udeležbi na strokovnem simpoziju Poetika in simbolika prostora. Simpozij se bo odvijal v prostorih mestnega gradu v Idriji oktobra meseca letos. Natančni datum srečanja bo še določen. Namen simpozija je strokovna osvetlitev problematike, ki zadeva krajinsko in urbano kodifikacijo kulturnega in družbenega prostora v najširšem smislu. Srečanje naj bi omogočilo strokovno izmenjavo mnenj in pogledov različnih strok, ki se primarno ali posredno navezujejo na oblikovanje družbenega in podoživljanje naravnega prostora na Slovenskem. Poleg arhitekture v ta sklop sodijo humanistične in družboslovne vede, od sakralne umetnosti do sociološkega pojma habitus. Načelni vodili, ki naj bi povezovali posamezne referate (do 20 min.), naj bi bili predvsem ugotovitev, da premoreta slovenski krajinski in kulturno pogojeni prostor nekatere izvrstne dragocenosti, ki zahtevajo svoji dobi primerno estetsko in vrednostno interpretacijo. Pri tem namen simpozija ni apologetska obravnava, marveč evidentiranje prostorskih specifik, ki jih premoremo in bi jih bilo škoda izgubiti ali zanemariti. — Drugo vodilo, ki naj služi kot morebiten navdih, pa nam podaja epistemolog in pionirski družboslovni mislec Gaston Bachelard: "Za poznavanje intimnosti je bolj kot določanje datumov pomembna njena umestitev v prostore." (Poetika prostora) V Idriji smo leta 2002 že imeli podoben simpozij na temo alkimije, Ars Magna. V primeru uspešne izvedbe bomo tudi tokrat predstavljene referate objavili v reviji Poligrafi. Naslov in tema nastopa sta prepuščena vaši izbiri. Če vas sodelovanje zanima in ste pripravljeni nastopiti, Vas prosimo za odgovor. Prosimo tudi za povzetek referata (2000 znakov s presledki) in Vaše podatke (ime in priimek, naslov ter elektronski naslov), ki ga pošljete na naslov ars.magna@email.si do 1. julija 2005. — **Igor Škamperle** in **Robert Jereb** (igor.skamperle@ff.uni-lj.si; robert.jereb@guest.arnes.si), 8. marca 2005

V jezkovni soli Institut de langue francaise (www.ilf.si), kjer poučujejo samo francoscino, zelijo v bližnji prihodnosti zaceti s tecaji slovenscine za matrne govorce francoscine, ki živijo v Sloveniji. Zato iscejo dobre profesorje slovenscine, ki bi jih veselilo poucevanje slovenscine kot tujega jezika. Kandidati so lahko diplomirani slovenisti ali studentje slovenistike, pomembno je le, da ze imajo nekaj izskusenj s poucevanjem. Znanje (oziroma veselje do) francoscine je zazeljeno, ni pa pogoj. Zainteresirani naj posljejo ponudbo in zivljenjepis (CV) na naslov: Institut de langue française, Zoisova 8, 1000 Ljubljana. Ponudba in CV naj bosta v slovenščini. — **Ana Marija Toman** (anamarija.toman@siol.net), 8. marca 2005

V soboto, 5. 3. 2005, je bil v Delu objavljen razpis za naslednja prosta delovna mesta lektorjev/lektorice slovenščine na tujih univerzah v Gradcu, Avstrija, za štud. leto 2005/2006, z možnostjo podaljšanja, pogoji: visokošolska slovenistična diploma, znanje nemškega jezika, izkušnje iz poučevanja slovenščine kot drugega/tujega jezika; v Moskvi, Rusija, za štud. leto 2005/2006, z možnostjo podaljšanja, pogoji: visokošolska slovenistična diploma, znanje ruskega jezika, izkušnje iz poučevanja slovenščine kot tujega jezika;

v Nottinghamu in Londonu, Velika Britanija, za štud. leto 2005/2006, z možnostjo podaljšanja, pogoji: visokošolska slovenistična diploma, znanje angleškega jezika, izkušnje iz poučevanja slovenščine kot tujega jezika;

v Tübingenu, Nemčija, za čas od 1. 4. 2005 do 15. 9. 2006, z možnostjo podaljšanja, pogoji: visokošolska slovenistična diploma, znanje nemškega jezika, izkušnje iz poučevanja slovenščine kot tujega jezika;

v Zagrebu, Hrvaška, za štud. leto 2005/2006, z možnostjo podaljšanja, pogoji: visokošolska slovenistična diploma, znanje hrvaškega jezika, izkušnje iz poučevanja slovenščine kot tujega jezika. — Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 8 dneh po objavi razpisa v DELU na naslov: Filozofska fakulteta, Kadrovsko-pravna služba, Aškerčeva 2, Ljubljana. Dodatne informacije na tel. št.: (01) 241-86-75. — **Mojca Nidorfer Šiškovič** (Mojca.Nidorfer@ff.uni-lj.si), 7. marca 2005

<http://www3.villanova.edu/augustinianinstitute/main/PMR.htm> – Villanova Univeristy vabi na konferenco o srednjeveških študijah, renesansi in reformaciji.

Prisrčno vas vabimo na mesečno srečanje Jezikovnotehnološkega abonmaja (po domače JOTE), na katerem bo predavala **Jana Zemljarič Miklavčič**, tema predavanja pa bo Korpus govornjene slovenščine. JOTA se bo delila v torek, 15. 3. 2005, ob 18.00 na Centru za slovenščino, stavba Univerze v Ljubljani, Kongresni trg 12, v drugem nadstropju. Povzetek predavanja najdete na <http://www2.arnes.si/~svinta/jota.html>. — [**Špela Vintar**] (spela.vintar@guest.arnes.si), 10. marca 2005

Prijazno vabljeni na Večer slovenske kulture v Kanalski dolini (Slovensko kulturno središče Planika / Centro Culturale Sloveno Stella Alpina, Ulica/Via Pontebbana 28, 33010 Ukve/Ugovizza (I), <http://www.planika.it>, info@planika.it), ki bo 11. marca 2005 ob 19.30 v Beneški palači v Naborjetu. Letošnji večer bo izzvenel ob prebiranju poezije Daneta Zajca, ki jo bodo najprej predstavili otroci, slušatelji izbirnih tečajev slovenskega jezika pri Slovenskem kulturnem središču Planika, sledil pa bo recital Ogenj v ustih v izvedbi slovenskega igralca Janeza Škofa in samega pesnika Daneta Zajca. Slišali bomo tudi prevod Zajčevih Vrat v japonščino, ki nam ga bo predstavila mag. Nagisa Moritoki. — **Rudi Bartaloth**, predsednik/presidente, 9. marca 2005

Literarni večer "Sredica sredine misli", sredo, 16. marec, ob 20h. Gosta bosta pesnik **Dane Zajc** in igralec **Janez Škof**. Srečanje bo vodil **Zlatko Zajc**. Ta literarna srečanja so ob sredah sredi meseca in gostijo literate, ki so si že zagotovili vidno mesto v novejši slovenski literarni zgodovini. Literarni večer bo potekal v Muzeju novejše zgodovine (Cekinov grad v Tivoliju), Celovška 23. Vstop prost.

Pa še vabilo iz tedenskega eInformaterja ŠOU (www.sou-lj.si): Študentski literarni večer sredo, 16. marec, ob 21h Iztok Osojnik bo predstavil svojo pesniško zbirko *Gospod Danes*, pesnica **Taja Kramberger** pa svojo pesniško zbirko *Žametni*

indigo. Pogovor bo vodila Lidija Dimkowska. ŠKD Daktari, Krekov trg 7, Ljubljana. — Obe vabili poslal **Matjaž Zaplotnik** (matjaz.zaplotnik@siol.net), 14. marca 2005

Asociacija Velenika, Študentska založba Litera in Ustanova Velenjska knjižna fundacija zbirajo predloge za Pretnarjevo nagrado 2005 ambasadorju slovenske književnosti za trajnejše, večletne ali enkratne pomembne prispevke pri mednarodnem književniškem povezovanju oz. uveljavljanju slovenske literature po svetu. Kandidate za nagrado lahko predlagajo slovenska in tuja književniška združenja, kulturne, znanstvene, izobraževalne idr. ustanove oz. organizacije ter državljani Slovenije in tuji književniki osebno. Predloge z utemeljitvami, navedbo statusa in naslova kandidata ter predlagatelja pošljite priporočeno na naslov: Asociacija Velenika, Cesta talcev 18a, 3320 Velenje, Slovenija (s pripisom "PNASK '05") do 14. maja 2004. Na podlagi pisno prejetih in utemeljenih predlogov bo nagrajenca izbrala posvetovalno-organizacijska skupina za podelitev nagrade. Pretnarjeva nagrada bo slovesno podeljena 10. junija 2005 ob zaključku IV. Herbersteinsko-Líterinega srečanja slovenskih književnikov v Velenju. Nagrado financira Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije. Organizatorji vabijo k pokroviteljstvu podelitve nagrade mednarodno ugledno ustanovo oz. podjetje. Informacije: kplza@velenika-stropnik.si; info@zalozba-litera.org. — **Jana Skaza** (jana.skaza@zalozba-litera.org), 24. marca 2005

V soboto, 26. aprila 2005, se je v dvorani Prešernovega gledališča Kranj z zaključno slovesnostjo končal 35. teden slovenske drame. Podelili so tri nagrade: Šeligovo nagrado za najboljšo uprizoritev slovenskega dramskega besedila, Grün-Filipičevo priznanje za dosežke v slovenski dramaturgiji in Grumovo nagrado za najboljšo novo dramsko besedilo. — Med desetimi uprizoritvami, ki jih je za 35. TSD izbral selektor Matej Bogataj, je tričlanska žirija – s predsednico Nežo Maurer na čelu – za dobitnika Šeligove nagrade razglasila dramo *Hodnik* Matjaža Zupančiča v izvedbi SNG Drama Ljubljana in Kulturnega društva B-51 (mimogrede: Zupančičevo besedilo je pred dvema letoma na 33. TSD dobilo že Grumovo nagrado). Grün-Filipičevo priznanje je Tomaž Gubenšek v imenu petčlanske žirije podelil Alji Predan, dramaturginji Mestnega gledališča Ljubljanskega, urednici Knjižnice MGL in prevajalki. Žirija za Grumovo nagrado je med več kot štiridesetimi besedili, prispelimi na anonimni natečaj za Grumovo nagrado 2005, pred začetkom TSD izbrala sedem najboljših, na sinočni sklepni prireditvi pa nagrado podelila Matjažu Briškemu za dramo *Križ*, grotesko z religiozno tematiko in nekoliko strniševskim priokusom. O tem, kako hitro in učinkovito je lahko uprizarjanje slovenskih dramskih besedil, veliko pove podatek, da so od sedmih dramskih besedil, nominiranih za Grumovo nagrado 2005, kar tri že doživela tako uspešne odrske uprizoritve, da so bila hkrati v igri tudi za Šeligovo nagrado za najboljšo uprizoritev; to so monokomedija Saše Pavček *Al' en al' dva*, drama Boštjana Tadla z baudelairovskim naslovom *Anywhere Out of This World* in absurдна komedija Matjaža Zupančiča *Bolje tič v roki kot tat na strehi*.

Kaj se je sicer dogajalo minuli teden v Kranju? V okviru 35. TSD se je v devetih dneh (od 18. do 26. marca) v Kranju in bližnji okolici na odrih zvrstilo sedem (od desetih uvrščenih) iger iz tekmovalnega programa za Šeligovo nagrado, v mednarodnem programu pa sta se odvrteli dve slovenski drami v izvedbi tujih gledališč (komedija Vinka Möderndorferja *Mama je umrla dvakrat* v izvedbi slovaškega Gledališča Jána Palárika in drama Evalda Flisarja *Nora Nora* v odmevni izvedbi gledališča Al-Soradk Pavilion Group iz Kaira). *Nora Nora* je sicer lanskoletna dobitnica Grumove nagrade za najboljše slovensko dramsko besedilo, v letošnji sezoni jo je krstno uprizorilo Prešernovo gledališče Kranj, ki pa glede na hudo konkurenco očitno ni bilo tako dobro, da bi mu ta uprizoritev prinesla Šeligovo nagrado. Sklepno slovesnost letošnjega TSD so izdatno popestrili igralci kranjskega gledališča s uprizoritvami kratkih odlomkov iz besedil, nominiranih za Grumovo nagrado; sodeč po prikazanem bo za odrsko bizarnost v prihajajočih gledaliških sezonah poleg že omenjenega Matjaža Briškega nedvomno poskrbel Vinko Möderndorfer s svojo novo dramo *Mrtve duše*. Zaključek sinočne prireditve je popestrila še monodrama Roka Vilčnika (znanega pod psevdonimom rokgre) z naslovom *Pavlek* v izvedbi Mestnega gledališča Ptuj. Minuli teden v Kranju potekale tudi delavnice dramskega pisanja, ki so jih ndr. vodili priznani tuji gledališčniki. Več o Tednu slovenske drame na <http://www.presernovogledalisce.com/tedenslovenskedrame>. — *Matjaz Zaplotnik* (matjaz.zaplotnik@siol.net), 27. marca 2005

29. marca 2005 bo ob 17.30 uri v Cankarjevem domu predavanje **Noama Chomskega** *Force, law and the prospects of survival* (Sila, zakon in možnosti za preživetje). Vstopnic že zdavnaj ni več na razpolago, ga pa bo mogoče spremljati preko interneta.

Ljudje

Spoštovani, sporočam Vam, da je umrl prof. **Stane Mihelič**, častni član vašega slavističnega društva. — *Breda Mihelič* (breda.mihelic@urbinstitut.si) preko *Zoltana Jana* (zoltan.jan@siol.net), 14. marca 2005

Umrl je eden od predvojnih nestorjev Slavističnega društva Slovenije – menda so jim rekli ustanovni člani (leta 1935) [...]. Profesor **Stane Mihelič** je bil v petdesetih letih eden verjetno zadnjih inšpektorjev za vso Slovenijo, v šestdesetih je bil dolga leta do upokojitve strokovni povezovalac učiteljev in profesorjev na zamejskih slovenskih šolah na Tržaškem in je organiziral naša srečanja, bil je nekako tudi "boter" Toporišičevih štirih zvezkov v šestdesetih letih. Spada v generacijo okrog Marje Boršnik. Jutri bo njegov pogreb, mislim, da bi bilo prav, če bi se ga društvo spomnilo [...] — *Breda Pogorelec* (breda.pogorelec@guest.arnes.si), 14. marca 2005

Na slovenistiki in slavistiki Filozofske fakultete v Ljubljani so do februarja diplomirali **Viktorija Bizjan, Alenka Brovč, Anita Felc, Romana Šarec, Senja Školc** in **Janoš Železnik**.

Nace Polajnar, direktorat za šport na Ministrstvu za šolstvo (levo spodaj na sliki na prvi strani *Dela* 9. marca 2005, skupaj z ministrom Zverom).

Prosim za sveže naslove naslednjih prejemnikov Kornike: **Robert Feliks Titan, Jana Zeni, Rok Kvaternik, Katjuša Knez**.

Častni član društva akademik prof. dr. **Anton Vratuša** je praznoval 90.-letnico. Čestitke! Gl. tudi članek **Janeza Stanonika** v Delu 26. marca (http://www.delo.si/index.php?sv_path=43,50&id=6c7cd42249d9061e235a992d781759ed04&source=Delo).

Varia

Da nizam bisere
na vrvico ljubezni,
praviš –
bele, črne, osmojene,
tebe, njega
in še koga vmes.

Da, nizam bisere
na vrvico ljubezni –
in z vsakim,
ki me nate spomni,
kane solza
na ugasli kres.

Med naročnike en dva tri, ven pa nikakor ne ali kako Slavistična revija vztrajno zasleduje svojega bralca. Ponovno se vam oglasam v zvezi z odpovedjo narocnine Slavisticne revije. Približno pred stirimi leti, ko sem se prvic preselila, sem prvic odpovedala Slavisticno revijo, in sicer pisno. Nato ste mi jo zaceli posiljati ponovno po enem letu, kljub moji prvi odpovedi, poleg tega sem se potem se preselila v drugi kraj, in sem jo spet pisno odpovedala. Pred pol leta mi je oce zopet prinesel 1 izvod revije, zato sem vam poslala elektronsko sporocilo in sem z vami osebno dogovorila, da mi boste prenehali posiljati revijo. Danes pa sem jo dobila ponovno, s tem da sem se medtem preselila se dlje, in ne vem, kdaj je prisla. Prosim, da uredite omenjeni nesporazum, da ne bom slucajno kdaj v prihodnosti dobila kaksen racun za revijo, ki sem jo ze zdavnaj odpovedala, poleg tega pa niti

ne dobim vseh izvodov ali pa jih dobim sele cez nekaj mesecev prek posrednikov, saj živim v drugem kraju. Hvala ze vnaprej. — [Knnnn Lnnnn]

Vprašanje brez obljube nagrade: Kje pri Cankarju se že smrt razjoka nad Slovincem? Saj ni smrt, je le Jezus. Toda v katerem delu?

Objave

Okrog poezije: na svojih straneh gostim brezplačno e-verzijo pesniške zbirke *Napis nad mestom* **Mojce Pelcar Šarf**: <http://www.jaka.org/2005/mps/>. [Obvestilo za medije je na http://www.jaka.org/2005/mps/mps_napis-nad-mestom-2.doc.] — **Jaka [Železnikar]** (<http://www.jaka.org/>), 24. marca 2005

Razveselila me je nova, sicer nekoliko suhcena številka Slavistične revije in na dušek sem prebral vse, kar je povezano z literarnimi vedami: poleg imen urednikov še podatke o eni publikaciji iz rubrike V oceno smo prejeli. Sprašujem se, ali je pri nas izginila literarna zgodovina (in ostale literarne vede) ali je uredništvo ostalo brez sodelavcev. Upajmo, da bo vstajenje seglo preko ustaljenih okvirov še kam. — **Zoltan JAN** (zoltan.jan@siol.net), 25. marca 2005

Mala šola opismenjevanja

Tiskanje strani z interneta ali nasveti bistrumnega skopuha. Zgodi se, da nam je kakšna reč na internetu tako všeč, da jo hočemo takoj imeti še na papirju. V brskalnikovem meniju najdemo ukaz Natisni in nepremišljeno kliknemo nanj. Iz tiskalnika se začnejo valiti brezštevilne strani dokumenta, od katerega smo na zaslonu videli samo začetek, pa še na desnem robu manjka za 2 cm besedila, medtem ko je na levi nepotrebna bela praznina. Če želimo s papirjem varčevati ali sploh iztisnjeno obvladati, označimo z miško na spletni strani samo tisti del besedila, ki nas zares zanima. Pomodreno besedilo spravimo v spomin s ctrl + c (krmilka + c), se z alt + tab (izmenjalka + tabulator) preselimo v Word, ki smo ga prej odprli, in tam odložimo besedilo s ctrl + v. Zdaj ga še tu ozačimo, zamenjamo prevelike črke z manjšimi (Oblika, Pisava, Velikost), zmanjšamo razmik med vrsticami (Oblika, Odstavek, Razmik vrstic, Enojno), zmanjšamo še prerazkošne robove (besedilo mora še vedno biti označeno – ctrl + a: Datoteka, Priprava strani, Robovi, določimo po 1 cm levo, desno, zgoraj in spodaj). Posebej razgibane spletne strani oskubimo s posebnim kopiranjem. Potem ko smo v brskalniku shranili označeni del strani (Urejanje, Kopiraj ali ctrl + c), ga v Wordu odložimo preko menija Urejanje, Posebno lepljenje, Neoblikovano besedilo.

Slavistično društvo Slovenije

Aškerčeva 2

1000 Ljubljana, <http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/sds.html>

Prijavnica ...

Ime in priimek:

Natančen zasebni naslov:

Elektronski naslov:

Ustanova/zaposlen na:

Datum:

Podpis:

Članarino **za leto 2005** (3800 sit) nakažite s plačilnim nalogom na račun Zveze društev Slavistično društvo Slovenije št. 02083-0018125980. Dodatna pojasnila daje računovodkinja Marija Kraner (mateja.kraner1@guest.arnes.si) Tiha ulica 11, 2000 Maribor, tel. 02 4711 172). Prijavnico pošljite na naslov **Miran Hladnik**, Filozofska fakulteta, Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana ali na miran.hladnik@guest.arnes.si. — Vabimo vas, da sporočite svoje e-naslove oz. se priključite strokovni diskusiji na <http://mailman.ijs.si/listinfo/slovlit>. Arhiv slovlitovskih objav od leta 2000 dalje je na naslovu <http://mailman.ijs.si/pipermail/slovlit/>. Med članske ugodnosti sodijo poleg *Kronike* še znižana naročnina na *Jezik in slovstvo* (3900 sit namesto 4900 sit) in na *Slavistično revijo* (3650 sit namesto 4800 sit) ter zelo znižani stroški registracije na kongresu SDS in drugih društvenih prireditvah.

... in poziv

Spoštovani slavisti in drugi prejemniki tegale poziva, zadnja stran *Kronike* s prijavnico in pozivom za plačilo članarine vas sicer redno spominja, da ima življenje tudi materialno plat, enkrat na leto pa je navada k obnovitvi članstva (in plačilu članarine) pozvati tudi takole. Ker je pridobivanje državnih subvencij vedno bolj negotovo in nezadostno, je postala pobrana članarina eden izmed glavnih virov za delovanje društva. V preteklih letih je bilo članov društva blizu 1000 in naša želja je, da se ne ospe. Vabim vas, da se kot člani vključite v društveno življenje in pomagate pri sprotne obveščanju in povezovanju (v *Kroniki* in *Slovlitu*), pri Cankarjevem tekmovanju, znanstvenem in strokovnem publiciranju (v *Jeziku in slovstvu*, *Slavistični reviji*, Slavistični knjižnici), na letnem kongresu in v društvenih sekcijah (<http://www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/sds.html>). Prosim vas, da na nakazilo napišete svoje polno ime in naslov, meni pa sporočite elektronski naslov, kamor vam bom pošiljal društvena obvestila. Članarina ostaja enaka lanski, 3800 sit. Tistim, ki ste jo poravnali že pri svojem pokrajinskem društvu ali jo že nakazali na žiroračun ZSDS, se opravičujem za nepotrebno vznemirjanje, prav tako tudi častnim članom. Z lepimi pozdravi,
Miran Hladnik